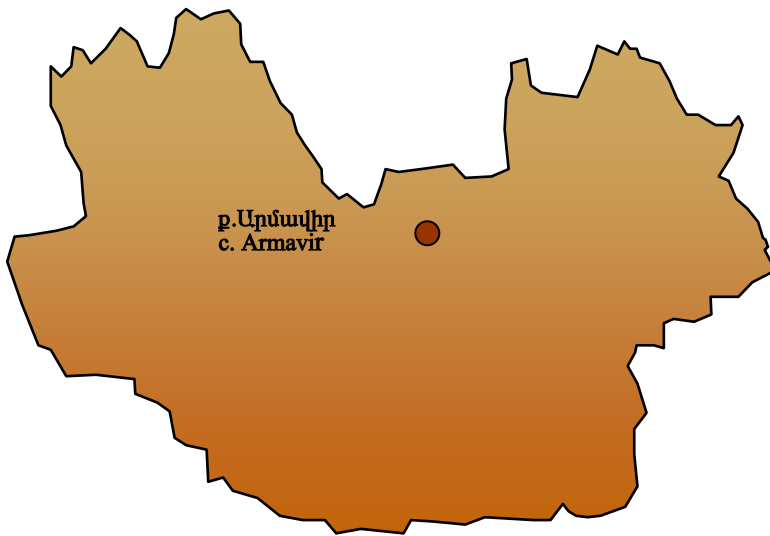

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ RA ARMAVIR MARZ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ RA ARMAVIR MARZ

<i>Մարզկենտրոնը՝ ք.Արմավիր</i>	<i>Marz centre Armavir town</i>
<i>Տարածաշրջաններ՝</i> Արմավիր, Էջմիածին, Բաղրամյան	<i>Territoires</i> Armavir, Echmiadzin, Baghramyan
<i>Քաղաքներ՝</i> Վաղարշապատ, Արմավիր, Մեծամոր	<i>Towns</i> Vagharshapat, Armavir, Metsamor

ՀՀ *Արմավիրի մարզը* գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից *սահմանակից է* ՀՀ Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ ՀՀ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ *պետական սահմանով, սահմանակից է* Թուրքիային:

Armavir marz is situated in the Western part of the Republic of Armenia.

In the North it borders RA Aragatsotn marz, in the East – the capital Yerevan, in the South-East – RA Ararat marz and in the West it borders the state border of Turkey.

Տարածքը Territory	1242 քառ. կմ/ sq. km
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը Territory share of the marz in the territory of RA	4.2 %
Քաղաքային համայնքներ Urban communities	3
Գյուղական համայնքներ Rural communities	94
Քաղաքներ Towns	3
Գյուղեր Villages	95
Բնակչության թվաքանակը 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Population number as of January 1, 2008	281.6 հազ. մարդ / ths. persons
<i>այդ թվում՝ including:</i>	
քաղաքային urban	100.2 հազ. մարդ / ths. persons
գյուղական rural	181.4 հազ. մարդ / ths. persons
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of urban population size	35.6 %
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2007թ. Share of marz population size in RA population size, 2007	8.7%
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր (2007թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ) Agricultural land (as of 1st July, 2007)	97045 հա / ha
այդ թվում՝ վարելահողեր <i>including - arable land</i>	42948 հա / ha

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

«**Արմավիրի մարզը** հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած **գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ**: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես **բուսաբուծության** (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ **անասնաբուծության** զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ հողագործության մեջ՝ պտղաբուծությունն ու բուսաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկաբույսերը և բանջարաբուստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ակոհոլային խմիչքի արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2007թ.-ին **մարզի տնտեսության** հիմնական ճյուղերի տեսակարար կշիռները հանրապետության համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն՝ 4.2 %,
- գյուղատնտեսություն՝ 15.2 %,
- շինարարություն՝ 1.0 %,
- մանրածախ առևտուր՝ 2.5 %,
- ծառայություններ՝ 0.9 %:

Արմավիր քաղաքի (2007թ. տարեվերջին՝ 32.6 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևան քաղաքից 46 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքի (2007թ. տարեվերջին՝ 10.3 հազ. բնակիչ) քաղաքը նշանավոր է «**ատոմակայանով**», որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2007թ. տարեվերջին՝ 57.3 հազ. բնակիչ) գտնվում է Երևանից 16 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

Yerevan-Armavir, Yerevan-Karakert, Yerevan-Gyumri highways and Yerevan-Tbilisi railway of republican importance run through the territory of the **marz**.

RA Armavir marz is notable for its developed agriculture and industry in the republic. The geographical position and climatic conditions of the marz are favourable for development of both plant growing (perennial grass and vegetables) and cattle breeding.

In the sphere of **animal husbandry farming** of cattle and sheep and goats, pigs and poultry is mainly developed and in horticulture - fruit-growing and plant-growing. Cereal grains are mainly processed.

Industry is specialized in exploitation of mines of electricity, food products, soft drinks, beverages and building materials.

Freight and passenger transportations in the marz are implemented by road transport.

In 2007 the share of economy main branches of **RA Armavir marz** in total volume of correspondent branches of the republic comprised

- industry 4.2 %,
- agriculture 15.2 %,
- construction 1.0 %,
- retail trade 2.5 %,
- services 0.9 %.

Armavir town (in the end of year 2007 comprised 32.6 ths. inhabitants) is in the distance of 46 km to the North-West from Yerevan.

The territory of **Metsamor town** (population number comprised 10.3 ths. persons in 2007) is popular for **RA atomic station**, which occupies 300 ha of the territory and by its size and power is the only one in the South Caucasus.

Vagharshapat town (population number comprised 57.3 ths. persons in 2007) is situated in the distance of 16 km from Yerevan. It is the first town in the marz by its size and importance.

**ՍԱՆԲԱԾԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ
RETAIL TRADE UNITS**

	Քանակը Number			
	2005	2006	2007	
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը	450	495	376	Retail trade units, total
<i>այդ թվում՝</i>				<i>including</i>
խանութներ	75	85	80	shops
կրպակներ	323	358	243	kiosks
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	2	2	2	markets of agricultural produce
սպառողական ապրանքների շուկաներ	3	3	3	markets of consumer goods
առևտրի այլ օբյեկտներ	47	47	48	other trade units

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATION ESTABLISHMENTS

	Քանակը Number			
	2005	2006	2007	
Հաստատություններ, ընդամենը <i>ըրոնցից՝</i>	203	194	198	Establishments, total <i>including</i>
նախադպրոցական պետական	52	49	53	pre-school establishment
հանրակրթական պետական դպրոցներ	123	123	123	state general education school
հանրակրթական ոչ պետական դպրոցներ	1	1	1	non-state general education school
երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	17	13	14	music and art school youth creative(cultural) centre
պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	5	5	state secondary specialized education establishment
ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	2	1	-	non-state secondary specialized education establishment
ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	3	2	2	non-state higher education establishment

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՍԱՅՆՔՆԵՐ
URBAN COMMUNITIES

Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը	Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ Population de jure number as of January 1*, 2008, people
Արմավիր	Armavir	ք. Արմավիր	t. Armavir	32584
Վաղարշապատ	Vagharshapat	ք. Վաղարշապատ	t. Vagharshapat	57267
Մեծամոր	Metsamor	ք. Մեծամոր	t. Metsamor	10297

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՍԱՅՆՔՆԵՐ
RURAL COMMUNITIES

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը** 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ Population de jure number** as of January 1, 2008, people
1	Ալաշկերտ (նախկինում՝ Սովետական)	Alashkert (formerly Sovetakan)		1789
2	Ակնալիճ	Aknalij		3300
3	Ակնաշեն	Aknashen		1674
4	Աղավնատուն	Aghavnatun		3477
5	Ամասիա	Amasia		1030
6	Ամբերդ	Amberd		1800
7	Այգեկ	Aygek		1593
8	Այգեշատ (Արմավիրի տարածաշրջան)	Aygeshat (region of Armavir)		1665
9	Այգեշատ (Էջմիածնի տարածաշրջան)	Aygeshat (region of Echmiadzin)		1828
10	Ապագա	Apaga		1916
11	Այգեվան (նախկինում՝ Չերժինսկի)	Aygevan (formerly Dzerjinski)		1618
12	Առատաշեն	Aratashen		2997
13	Արագած	Aragats		3228
14	Արագափ	Arazap		1807

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը** 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ Population de jure number** as of January 1, 2008, people
15	Արաքս (Արմավիրի տարածաշրջան)	Araks (region of Armavir)		1791
16	Արաքս (Էջմիածնի տարածաշրջան)	Araks (region of Echmiadzin)		1823
17	Արգավանդ	Argavand		2406
18	Արգինա	Argina		533
19	Արմավիր	Armavir		3572
20	Արշալույս	Arshaluys		4374
21	Արտամետ	Artamet		205
22	Արտաշար	Artashar		1437
23	Արտիմետ	Artimet		2118
24	Արևադաշտ	Arevadasht		338
25	Արևաշատ	Arevashat		2044
26	Արևիկ	Arevik		2681
27	Բագարան	Bagaran		569
28	Բաղրամյան (Բաղրամյանի տարածաշրջան)	Baghramyan (region of Baghramyan)		1115
29	Բաղրամյան (Էջմիածնի տարածաշրջան)	Baghramyan (region of Ecchmiadzin)		3086
30	Բամբակաշատ	Bambakashat		3396
31	Բերքաշատ	Berkashat		393
32	Գայ	Gai		3501
33	Գեղակերտ (նախկինում՝ Սամաղար)	Geghakert (formerly Samaghar)		3172
34	Գետաշեն	Getashen		2246
35	Գրիբոյեդով	Griboyedov		1996
36	Դալարիկ	Dalarik		4137
37	Դաշտ	Dasht		997
38	Դողս	Doghs		1485
39	Եղեգնուտ	Yeghegnut		2059
40	Երասխահուն	Yeraskhahun		2084
41	Երվանդաշատ	Yervandashat		828
42	Զարթոնք	Zartonk		2396
43	Լենուղի	Lenughi		1763
44	Լեռնագոգ	Lernagog		2187
45	Լեռնամերձ	Lernamerds		474
46	Լուկաշին	Lukashin		2730
47	Լուսազյուղ	Lusagyugh		1184
48	Խանջյան	Khanjyan		2097
49	Խորոնք	Khoronk		2783
50	Ծաղկավանջ	Tsaghkalanj		1487
51	Ծաղկունք	Tsaghkunk		1290
52	Ծիածան	Tsiatsan		1311
53	Կողբավան	Koghbavan		110
54	Հայթաղ	Haytagh		3080
55	Հայկաշեն	Haykashen		1445
56	Հայկավան	Haykavan		1565
57	Հացիկ	Hatsik		2484
58	Հովտամեջ	Hovtamej		1378
59	Հուշակերտ	Hushakert		1082
60	Մայիսյան (նախկինում՝ Ժդանով)	Mayisyan,(formerly Jdanov)		1960
61	Մարգարա	Margara		1480
62	Մեծամոր	Metsamor		1363
63	Մերձավան	Merdsavan		3244
64	Մյասնիկյան	Myasnikyan		4447
65	Մրգաշատ	Mrgashat		6362
66	Մրգաստան	Mrgastan		1535
67	Մուսալեռ	Musaler		2740
68	Նալբանդյան	Nalbandyan		5450
69	Նոր Արմավիր	Nor Armavir		2134

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը** 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ Population de jure number** as of January 1, 2008, people
70	Նոր Արտագես	Nor Artages		1843
71	Նորակերտ	Norakert		3224
72	Նորապատ	Norapat		2819
73	Նորավան	Noravan		1111
74	Նոր Կեսարիա	Nor Kesaria		1503
75	Շահումյան	Shahumyan		1545
76	Շահումյանի թոչնաֆաբրիկա	Shahumyani trchnafabrika		1199
77	Շենավան	Shenavan		1804
78	Շենիկ	Shenik		1049
79	Ոսկեհատ	Voskehat		3427
80	Պտղունք	Ptghunk		1854
81	Ջանֆիդա	Janfida		3170
82	Ջրաշեն	Jrashen		828
83	Ջրառատ	Jrarat		3078
84	Ջրարբի (նախկինում՝ Ջրառատի թոչնաֆաբրիկա)	Jrarbi (formerly Jrarati trchnafabrika)		1650
85	Սարդարապատ (նախկինում՝ Հոկտեմբեր)	Sardarapat (formerly Hoktember)		6242
86	Վանանդ	Vanand		1029
87	Վարդանաշեն	Vardanashen		1220
88	Տալվորիկ	Talvorik		170
89	Տանձուտ	Tandsut		1923
90	Տարոնիկ	Taronik		2121
91	Փարաքար	Parakar	•Փարաքար /Parakar •Թաիրով/Tairov	8510
92	Փշատավան	Pshatavan		2827
93	Քարակերտ	Karakert		4489
94	Ֆերիկ	Ferik		265

**ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ԹԱՂԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2007թ.
SOME SOCIAL INDICATORS OF DISTRICT COMMUNITY WITH 10000
POPULATION IN RA ARMAVIR MARZ, 2007**

	Ընդամենը Total	նրանցից` including :		
		կանայք ¹ women ¹	տղամարդիկ ¹ men ¹	
Բնակչությունը, մարդ	10000	5081	4919	Population, person
Ծնվածներ, մարդ	127	57	70	Births, person
Մահացածներ, մարդ	75	35	40	Deaths, person
Ամուսնություններ	62	X	X	Marriages
Ամուսնալուծություններ	5	X	X	Divorces
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակավայրերում,քառ.մ	38.2	X	X	Total area of housing stock provided per inhabitant, square metre
Կրթության ոլորտ. հաճախումը կրթօջախներ, մարդ`				Education sphere, attendance to education establishments, person
նախադպրոցական	134	71	63	pre-school
հանրակրթական	1491	717	774	schools of general education
երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան- ստեղծագործական կենտրոններ	62	47	15	musical, art schools, creative centers for children
միջին մասնագիտական	62	41	21	secondary
բարձրագույն մասնագիտական	23	15	8	higher
Առողջապահության ոլորտ`				Public health sphere
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	24838	annual attendance to polyclinic during the year (number of attendances)
Մարզիկներ, մարդ	46	7	39	Athletes, person
Զբաղվածներ, մարդ	4281	Employed, person
նրանցից` գիտական հիմնարկներում	5	2	3	of which - in Science establishments
նրանցից` գիտության դոկտոր	1	0.0	1	of which - doctors of Science
գիտության թեկնածուներ	2	1	1	candidates of Science
ուսուցիչներ	131	110	21	teachers
բժիշկներ	14	physicians
միջին բուժանձնակազմ	41	paramedical personnel
Գործազուրկներ /պաշտոնապես գրանցված/, մարդ	107	70	37	Unemployed /officially registered/ person
Սոցիալական ապահովության ոլորտ				Social insurance sphere
ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1401	total pensioners/ as of the end of the year/ person
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	200	X	X	families that get poverty family benefit and one-time benefit
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում				Annual attendance during the year
գրադարան	32575	library
թատրոն	-	-	-	theatre
համերգ	-	-	-	concert
թանգարան	823	museum
Իրավական ոլորտ				Law sphere
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	17	X	X	total crimes, during the year
այդ թվում` ոչ մեծ ծանրության	5	X	X	of which - not grave crime
միջին ծանրության	6	X	X	medium crime
ծանր	6	X	X	grave crime
առանձնապես ծանր	0.0	X	X	special grave crime

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են:
The indicators are accountable.